

GOUVERNEMENT
DE LA POLYNÉSIE FRANÇAISE

'ĀPO'ORA'A FA'ATEREHAU PARAU FA'ATA'ARA'A

Mahana toru 19 nō tiurai 2023

'Ua putuputu te 'Āpo'ora'a Fa'aterehau i teie mahana toru. Teie te mau pu'e parau tā na i ha'amana :

PR -	2
• Titau 'i te turamaraa ture 'i ni'a 'i te itenati Lexpol	2
VP -	2
• Faati'a 'e faanahoraa 'i te tomita 'o te mau i'oa Mā'ohi.....	2
MEF -	3
• Te faatureraa 'o te itou ira 'o te mau paturaa fare 'i Porinetia (REBPf).....	3
• Te vairaa tarifa 'o te mau paturaa 'e te mau 'ohipa rarahi 'a te hau – tiunu 2023	3
• Te vairaa 'o te mau tarifa hoo 'i tiunu 2023	4
MJP -	4
• Tauturu moni nā te mau 'Āmuitahiraa 'e te mau Tāatiraa.....	4
• Faa'ohiparaa 'i te tauturu « Pass'Sport »	5
• 'ŌPuaraa tamatamata « Géné'r Action - MOZ »	5
MGT -	6
• Faatureraa taa'ê nō te mau tere pâhi 'i roto 'i te tata'uraa Shiseido Tahiti Pro 2023.....	6

- PR -

Titau 'i te turamaraa ture 'i ni'a 'i te itenati Lexpol

Te 'itenati Lexpol, 'e tahua turamaraa 'i te pae 'o te mau faatureraa a Porinetia farani. Tei reira te tâato'araa 'o te mau faatureraa 'e faa'ohipahia nei 'i Porinetia farani, 'oia ato'a o te piahia nei 'i roto 'i te ve'a 'a te hau.

Nô te haamaita'i atu 'i te titauroa turama mana 'e te faaheporaa, faaâuhia, nô 2024, 'e 'iriti, nô te fâna'o te huiraatira, 'i teie tahua nâ roto 'i te reo mâ'ohi.

Te 'ohipa rahi 'i roto 'i teie 'ôpuaraa 'o te huriraa ia 'i te mau ta'o ture tiripuna, 'e te faaineineraa 'i te puta ture, 'ohipa te reira 'e ravehia 'e te hô'ê tômite vânaa reo mâ'ohi. 'A tere rii au noa mai ai teie faati'araa puta ta'o, 'e pia rii au noahia mai te tâato'araa 'o te mau faatureraa nâ roto 'i te reo mâ'ohi 'i ni'a 'i te tahua Lexpol.

Nô teie 'ôpuaraa, 'e faahôho'a Lexpol 'e te mau tahua 'a te mau 'apooraa mana 'a te mau hau 'o Oteania 'o tei pia 'i te mau ture nâ roto 'e piti reo mana 'o tô râtou mau fenua. Te mau fenua 'o tei ineine maita'i 'i roto 'i teie arata'iraa 'ohipa 'o te basileia 'o Tonga, 'o Vanuatu, 'e te 'Apooraa teitei 'o Aotearoa.

- VP -

Faati'a 'e faanahoraa 'i te tomite 'o te mau i'oa Mâ'ohi

'I roto 'i tâ na rururaa nô te 19 'o tiurai 2023, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te faati'araa tomite 'o te mau i'oa Mâ'ohi.

Peretitenihia 'e te taumihau 'o te Ta'ere 'e faati'ahia 'e te taumihau 'o te mau 'ohipa fenua, 'e te piha hâpa'ohia 'eana, tô te mau fare vânaa mâ'ohi, te mau tâvana 'oire 'e te mau tino mâ'iti, 'e tomite rau 'e vauvau 'i te mau mana'o 'i ni'a 'i te tumu, te auraa 'e te tereraa 'o te mau i'oa tumu nâ roto 'i te mâ'imiraa 'i roto 'i te mau puta haaputu, te rei, te mau mana'o haruharu 'e te mau ripene haaputu 'aore râ te mau titorotororaa.

'Inaha 'ua pâpû, 'e rave rahi hape 'i ravehiala 'i ni'a 'i te pâpa'iraa i'oa fenua. Nâ reira, 'ia horo'a 'i te hô'ê toparaa i'oa tâpû fenua, te mau tahora, te mau roto, te mau âau 'e te tâato'araa 'o te mau vâhi-pii-noa-hia 'i ni'a 'i te tâato'a 'o te mau motu 'o Porinetia farani, niuhia 'i ni'a 'o ia 'i te mau tumu tua'aai, te mau reo 'e ta'ere papahia 'i ni'a 'i te faaotiraa 'âmui, 'o te puaraitu ia 'a te tomite 'o te mau i'oa Mâ'ohi.

'I roto 'i tâ na rururaa mâtâmua, 'ua tâtara hu'ahu'ahia te tarena 'i ni'a 'i te tumu parau 'o te taamotu, te motu 'aore râ te mau 'oire, 'e faaotiraa 'e ravehia 'e te mau mero, nô te neheneheraa 'i te 'ohipa 'ia tarenahia nâ mua atu. Nô te tîti'aifaro te arata'iraa 'ohipa, 'e ruru te tomite 'e piti a'e taime 'i te matahiti.

GOUVERNEMENT
DE LA POLYNÉSIE FRANÇAISE

- MEF -

Te faatureraa 'o te itou ira 'o te mau paturaa fare 'i Porinetia (REBPF)

Mai te rahiraa 'o te mau motu 'ai'a, 'o Porinetia farani te tahi 'e pûai nei 'i te poro'i 'i te ito heru 'apoo nô te hamani 'i te uira. 'Ua 'ite ateahia mai te reira fifi, 'ua tutava mai na te Fenua 'e rave rahi matahiti nô te mono 'i te reira ito.

Te haamauraa 'i te faatureraa nô te ito 'ô te mau fare 'i Porinetia 'e nâ roto 'i teie rave'a nô te faa'iti mai 'i te 'amura uira 'i roto 'i te mau fare mâ te haamaita'i noa 'i te turoto 'o te mau 'utuâfare.

'I muri a'e 'e rave rahi 'ava'e mâtuturaa 'e 'aitauraa mana'o, 'ua mâ'iti 'e 'ua 'ôomohia 'o ia 'i roto 'i te puta ture 'i 2022 ra. **'Ua mana mai 'o ia 'i te 1 'o tiurai 2023 nô te tâato'araa 'o te paturaa fare 'âpî.**

'E faaâuhia 'i te rauraa 'o te ahureva 'o te fenua nei, te huru faa'ohiparaa fare 'e te mau tâfifiraa 'e fârereihia 'i roto 'i te mau motu, te rahi 'o te tumu parau 'e faa'ohipahia tei te huru ato'a ia 'o te vâhi ti'araa fare 'e te hôho'a 'o te fare 'e patuhia.

'E hi'opo'ahia te tanoraa mau 'o te mau 'ôpuaraa 'i te mau aniraa nâ reira 'i te taime tomoraa fare. 'Ia 'ite ato'a mai e, nô te mau paturaa 'âpî hau atu 'i te 250 m² tahua, tâpiri mai ai te mau hôho'a « nohoraa tâtahua », « fare haapiiraa », « piha 'ohipa », « hotera » 'e « fare utuuturaa ma'i », nô râtou titauhia te faaotiraa 'a te hô'ê taiete 'ite-au-hia 'o ia te hi'opo'a 'i te tu'atiraa 'e te faaueraa 'a te REBPF 'i tuu atu 'i roto 'i te mau parau aniraa. 'I teie mahana, 'e toru taiete 'ite-au-hia : Tahiti Contrôle Technique, Socotec Polynésie 'e Bureau Véritas.

Nô te arata'i 'i te feiâ ani 'e te feiâ pâtana, 'e rave rahi parau pia 'e vai 'i ni'a 'i te tahua itenati 'a te piha 'o te mau ito, 'o teie : <http://www.service-public.pf/sde/la-reglementation-energetique-des-batiments-2/>

Te tahi, nô te mau uiraa 'i ni'a 'i teie faa'ohiparaa parau, 'e nehenehe 'i te taata 'e hi'o 'i ni'a 'i te 'Api Info Energie 'e nô te feiâ pâtana 'e fârerei roa atu 'i te piha 'o te mau ito.

Te vairaa tarifa 'o te mau paturaa 'e te mau 'ohipa rarahi 'a te hau - tiunu 2023

'I tiunu 2023, te vairaa tarifa 'o te paturaa 'e te mau 'ohipa rarahi 'a te hau tei topa mai 'e 0,8% 'e 'ua vai noa 'i te tai'o 133,20.tei nuuraa nô te toparaa ia te mau tarufa 'o te mau môrî (-7,3%). 'I ni'a 'i te 12 'ava'e, te tai'o 'âmui 'i te pae 'o te paturaa 'e te 'ohipa rarahi 'a te hau tei maraa 5,7%.

Te pae 'o te paturaa, te tai'o 'o te haamataraa 'ohipa 'ua topa mai 0,8% 'are'a 'te faaneheneheraa 'ohipa tei maraa 0,2%,toparaa teie faatupuhia 'e te îtiraa mai te faa'ohiparaa môrî 'i ni'a 'i teie mau toro'a teie râ 'i te tarifa 'o te mâtêria uira tei maraa. 'I ni'a 'i te 12 'ava'e, 'e 6,9% te maraaraa 'âmui 'i te pae 'o te paturaa.

Te pae 'o te 'ohipa rarahi 'a te hau, te tai'o 'o te mau tâpûraa fenua tei topa mai 1,2% 'e te pae 'o te 'ohipa taa'ê 'e 2,0%. 'I ni'a 'i te 12 'ava'e, te tai'o 'âmui 'o te mau 'ohipa rarahi tei maraa 4,2%.

Te vairaa 'o te mau tarifa hoo 'i tiunu 2023

'I tiunu 2023, 'ua topa te mau tarifa hoo 0,4% 'e 'ua vai 'i te faito 109,50. Toparaa teie faatupuhia 'e te topa 'o te mau tarifa mâa (-1,3%), 'e nâ roto 'i te toparaa tarifa hotu moana (-12,9%), 'e te toparaa 'o te mau tarifa faaturehia 'e 'i ni'a 'i te mau môrî (-4,6%) faaotiraa ravehia 'i te 1 'o tiunu ra.

Mai tiunu 2022 'e tiunu 2023, te tai'o 'âmui 'o te mau tarifa hoo tei maraa 3,8%. Tai'o au noa 'i ni'a 'i te 12 'ava'e 'i ma'iri, 'e tauraa +6,4%.

Te tarifa rima 'ohipa tei topa mai 0,4% 'i te 'ava'e 'e 'ua nuu atu 'e 4,3% 'i te matahiti. Te tai'o 'âmui, taa'ê atu 'i te utaraa nâ te reva 'i te ara, tei topa 0,6% 'i 'iunu 2023 'ua nuu atu 'i ni'a 'i te roaraa 12 'ava'e 'e 3,9%.

Te tâtararaa 'o teie nuuraa 'o te IPC 'i roto 'i te 'ava'e, a tahi, nô te toparaa ia te mau tarifa mâa (-1,3%), hutihia 'i raro 'e te toparaa tarifa 'o te mau hotu moana (-12,9%), 'e te toparaa tarifa 'o te mâa hotu (-1,3%) 'e te mau hinu (-1,6%) 'e 'i raro mai te toparaa tarifa 'o te mau môrî (-4,6%).

Te tahi atu mau tao'a 'e rima 'ohipa tei topa ato'a : te mau tao'a 'atu'atu 'e tâtâ'i fare (-0,8%), te toro'a taote niho (-5,6%) 'e te mau 'aahu 'oomo 'e te mau tiaa.

Taa'ê atu te mau hooraa mâtauhia, te tahi maraaraa tarifa tei ni'a ia 'i te 'avaava (+1,6%), te toro'a faaanaanataeraa, te haatu'aro 'e ta'ere (+1,3%), te mau tere ori 'aufau pee (+3,8%), te nene'iraa puta, te mau ve'a (+0,4%) 'e te tarifa 'a te mau fare tâmâaraa, fare hoo mâa, pereoo mâa, fare taoferaa 'e te au mai (+0,2%).

Te toparaa tarifa hoo hope'a tei atete 2021 ia. Tai'o matahitihia 'i Porinetia farani nô nau 'ava'e 12 hope'a 'ua topatopa rii mai ia.

- MJP -

Tauturu moni nâ te mau 'Âmuitahiraa 'e te mau Tâatiraa

'E aniraa nâ te taumihau 'e te Haa Tu'aro, 'o te u'i 'âpî 'e te arairaa peu tâivaiva, 'ua fârii te 'Apooraahau 'e horo'a 'e **24 589 024** toata nô te tauturu 'i te tereraa 'ohipa 'a te mau 'âmuitahiraa 'e tâatiraa tu'aro. Te tuharaa :

TAPURA OHIPA	
Taatiraa tu'aro	Tauturu
Sportive Dragon	3 148 000 F

Union du Sport Scolaire Polynésien	1 500 000 F
Cercles des nageurs de polynésie	2 500 000 F
Ligue marquisienne de Football	2 000 000 F
Tennis Club de Bora Bora	350 000 F
PUOHU	9 498 000 F
Taatiraa u'i api	Tauturu
Comité Hotuarea Nui	2 700 000 F
Fédération des Œuvres Laïques (FOL)	4 919 948 F
Union Chrétienne des Jeunes Gens de l'Eglise (UCJG)	5 550 688 F
Fédération Te u'i hotu rau no Pare Nui	5 550 688 F
PUOHU	15 091 024 F
PUOHU AMUI	24 589 024 F

Faa'ohiparaa 'i te tauturu « Pass'Sport »

'E 'ohipa 'âmui te faatereraahau 'o te Tu'aro, 'o te u'i 'âpî 'e te Arairaa 'i te peu tâivaiva, 'e te Faatereraa 'o te U'i 'âpî 'e te haatu'aro (DJS), te Tomite Tu'aro 'a Porinetia farani (COPF) 'e te Afata Turuutaa (CPS), nô te huti mai 'i te u'i 'âpî 'i roto 'i te faa'eta'etaraa tino 'e te haatu'aro nô teie tomoraa haapiiraa 'i atete 2023, rave'a pihia « Pass'Sport ».

'I muri a'e 'i te pu'ohuraa 'ua manua rii teie rave'a haamatahia mai 'i 2022 ra, 'e tauuii riihia te « Pass'Sport » : te aroaro 'o te tauturu 'e 15 000 toata eiaha râ 'e 8000 faahou, nâ ni'a 'i te aniraa 'a te Fenua 'e te Hau nui, 'e faatupuhia te mau turamaraa 'e teie 'ohipa 'i ni'a 'i te mâhora nô te haaparare pâpû 'i teie tumu parau « Pass'Sport ».

'E tauturu moni 'e nao'ahia 'i te faito 15 000 toata nâ te tamarii mai te 6 tae atu 'i te 18 matahiti, 'o te fâna'o 'i te tauturu tomoraa haapiiraa (ARS), 'aore râ te tauturu taa'ê nâ te tamarii huma (ASH), 'e 'o te nehenehe 'e 'aufau 'i te parau faati'a, faaôraa 'i roto 'i te hô'ê taiete tu'aro 'itehia 'e 'aore râ nô te hô'ê faturaa tauihaa 'a te taiete nô te haatu'aro 'e te 'âmaa tu'aro 'e vai ra 'i reira.

'E tapura faufaa teie 'e tuuhia mai nei 'e te Hau nui nâ Porinetia farani 'i te faito 'e 72 mirioni toata, tauturu maita'i teie nô te pae 'o te haatu'aro e 'ei rave'a tauturu 'i te totiare nô te fâna'o te tamarii 'e te u'i 'âpî oraraa fifi 'e tomo 'i roto 'i te 'âmuiraa pâruru 'e te haapiiraa mai te taiete tu'aro 'e tutava nei.

'ÔPuaraa tamatamata « Géné'r Action - MOZ »

Te faanaho nei te faatereraahau 'o te tu'aro, 'o te U'i 'âpî 'e te Arairaa 'i te peu tâivaiva nô te 29 'o tiurai 2023, te rururaa mâtâmua 'a « Géné'r Action - MOZ » 'i Moorea.

Tarena 'ohipa 'a te faatereraahau mana'ohia nô te tâmaru 'i te peu 'ino 'o tei 'u'ana roa 'i roto 'i te mau motu, « Génér Action » 'e 'ôpuaraa teretere 'e haamata mai 'i Moorea. Te tarena 'a « Génér Action – MOZ » :

- Hô'ê mahana fârerei auhoaraa 'e turamaraa 'i ni'a 'i te faufaa 'o te u'i 'âpî 'ati a'e 'o Moorea 'e te mau tâpupuraa nô te faatere 'i te mau tumu parau rarahi 'o te arairaa, te tâ'aparauraa, te faafâriuraa, te arutaimareva, te nohoraa 'aore râ te fâriiraa râtère ;
- Hô'ê 'âru'i Mix Martial Art (MMA) 'o te haaputu mai piri atu 'i te 70 taure'are'a ma'ona mâ'itihia nô roto mai 'i te mau puhaparaa riirii 'o te motu.

'E rave rahi tino tei faaô mai 'i roto 'i teie faanahoraa mai te mau 'âmuitahiraa tu'aro (FPLAJDA, Tu'aro mâ'ohi), te mau piha 'e pû 'ohipa 'a te hau (Fenua 'e Hau nui) nâ reira ato'a te mau rauti manatahi ('âmuiraa turu, taiete 'ohipa, taatiraa) nô te horo'a 'i te u'i 'âpî 'o Moorea 'e tô râtou fêtii 'i te mau 'ê'a 'e tia'ihia nei 'e râtou nô te faafâriu 'i te u'i 'âpî.

Te huiraa'atira 'o Moorea tâato'a te tîtau manihinihia nô teie ta'urua 'o te tupu 'i ni'a 'i te tahua tu'aro 'o Afareaitu, mai te hora 7 tae atu 'i te hora 4/30 nô te mau pupu 'ohipa, 'e mai te hora 4/30 tae atu 'i te hora 9/30 'i te pô nô te tata'uraa MMA.

Te reo 'o Henri Estienne 'o tei parau na : « *'ahini te taure'are'a 'i 'ite na, 'âhini te ru'au 'i nehenehe na.* ».

'Ua haatumu roa « Génér Action – MOZ » 'ei pâhonoraa 'i te taata tumu : 'E nehenehe roa ! 'E 'e mea faufaa roa 'ia 'ite mai râtou...

- MGT -

Faatureraa taa'ê nô te mau tere pâhi 'i roto 'i te tata'uraa Shiseido Tahiti Pro 2023

Nô te pâruru 'i te tereraa nâ te moana, 'e nô te tere maita'i 'o te tata'uraa matahiti te hôrue piihia « *Trials / Shiseido Tahiti Pro 2023* » 'e tupu 'i Teahupoo mai te 6 'e te 7 (taime titi'araa) 'e mai te 11 tae atu 'i te 20 'o atete 2023 (taime tata'uraa), 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te 19 'o tiurai 2023, te mau faaueraa mana 'o teie faatureraa taa'ê.

'E mana teie mau faaturera 'i te hora 7/30 tae atu 'i te hora 4/30 'i te mau mahana tata'uraa. 'E tupu te reira mai te 11 tae atu 'i te 20 'o atete 2023. 'E 4 mahana tata'uraa tei tarenahia, te tahi atu mau mahana vâve'a 'ore anei. Nâ te tomita faanaho 'ohipa 'e turama atu 'i te huiraa'atira 'i te mau mahana tata'uraa.

Te haapotora 'o teie 'i raro nei :

- 'Ua faaâuhia 'e 3 vâhi faaturehia :
  - **Hô'ê tuhaa A**, piri âau, 'ôpanihia 'ia faateretere 'i te poti 'e te tahi atu mau haa moana ;
  - **Hô'ê tuhaa B**, faataahia nô te feiâ hôrue 'ôpanihia te mau poti ia tere 'aore râ 'ia tutau taa'ê atu te mau faura'o 'a te tomita ;

- **Hô'ê tuhaa C**, 'ei vâhi pâruhia 'e te tomité. Nâ na 'e faaoti 'i te mau vâhi tutauraa poti. Te faito tere 'o te mau poti 'e 3 maire. Faataahia te vâhi tutauraa faura'o hoehoe 'e nô te feiâ hopuhopu, 'e hutihia hô'ê taura 'ôti'a pâruhu.
- 'Ia 'ore noa atu 'e auraro 'i teie mau faaueraa 'e riro 'i te faautu'ahia 'i te utu'a 4 'o te ture tiripuna.

SERVICE DE LA COMMUNICATION
